

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

CAPVT XXVIII.

*Præfulis officio Volmarus, patre necato,
Regnum præponens tristia vincla subit.
Dehinc exul patriâ Bremam reuocatur, vt aris
Præsit, at infelix infula talis erat.*

A. C. 1182.

ANNO 1182. Waldemarus Episcopus Slesuicensis electus, & Slesuicum missus fuit, Abfalone Archiepiscopo Lundensi præfidente, regio sanguine prognatus. Erat enim Canuti Magni filius, quem Sueno in conuiuio Roskildia interemerat, vnde & eum Rex Cautus VI. consobrinum nominat, vt postea ostendemus. Ad hoc tempus, Henricus Leo in inuidiam & odium Cæsaris Friderici Barbarossæ adductus, quòd bellum Italiae quotidie recusaret, Ducatu & ditione exuitur. Imperator vbi accepisset, eum Stadium profugisse, veritus, ne Regem Dania de ope ac auxilio ferendo sollicitaret, bellumq; iterum aduersus se suscitaret, Waldemarum Regem ad se accersit, quòd cum eo affinitatem se inire decreuisse affirmaret, vt hac ratione Henricum à Regis amicitia penitus auerteret. Idq; Henrici amici non obscure profitebantur: qui, Imperatorem magis odio Henrici, quàm matrimonij contrahendi causa, hanc fabricam ac tèchnam commentum esse, sibi persuadebant. Interim tamen Rex Waldemarus Imperatoris petitioni obsequutus, classe magis ad luxum, ac splendorem, quam ad bellum instructâ, Lubecam nauigat. Quò cum venisset, ab Equitibus Germanis ei aduentum gratulantibus, magno

magno cum plausu excipitur. Postridie Imperator osculo atque amplexu humanissimo Regem veneratus est. Ibi de affinitate & nuptijs agi ceptum est. Imperator filio suo, maiori natu in vxorem petit Regis filiam, sed cum dote triginta millium talentorum; minori autem natu octo millia talentorum, siquidem ipsi filiam despondere Rex vellet. Sed cum Regis filia adhuc impuberes, & nondum viris maturæ essent, dosq; tanta postularetur, res suspicione non caruit. Interim tamen Rex summam minorem se daturum filia in dotem pollicetur. Ibi tum sponsalia inita, & Iurisiurandi religione firmata fuerunt. Paulò post Thuringæ Dux Sigefridus, Cæsare volente & consentiente, vnam è filiabus Waldemari vxorem ducit. Nuptiæ magnâ pompâ & solennitate Slesuici, quò Rex nauibus delatus Sponsam adduxit, celebratæ sunt.

CANVTVS VI. *Rex Daniae 81. Anno 1170. Patris Consors & successor. Capitulo Slesuicensi Priuilegia attribuit. Pomeranorum impetus fortiter sustinuit. Obijt anno 1202. Cum quo desinit Historia Saxonis Grammatici. Ringstedij sepultus, Filia Ida & Helleborrig.*

Anno 1184. Waldemaro defuncto Canutus Filius successit, qui & multis ante annis regno inauguratus fuerat, nihilq; minus quàm popularium suorum motum & rebellionem metuebat. Interim tamen in Iutiâ, præter spem ac opinionem, ingentes turbæ motæ atque agitæ fuerunt, animis subditorum aduersus Regem concitatis ac inflammatis. His accedebat, quòd nuncijs quotidie & rumoribus Rex certior fiebat, Scanienfes libertatem expetere. Quo comperto, Absalon ingrauescentes indies turbas, furoremque populi sedare, atque in tranquillum conferre, summo opere satagebat ac studebat, sed nihil quicquam apud eos effecit, etiamsi oratione disertâ, quâ pluri-

mum pollebat, eorum animos sedare ac placare vehementer contenderet ac laboraret, quod odium semel conceptum tam firmiter mentibus illorum inhaereret, ut eius memoriam non facile ex animo deponere possent. Cuius hæc imprimis erat causa, quod Rex paulò ante propter rebellionem & insolentiam, quâ armati animos extulerant, eos ad pontem Dyfium fudisset, & cecidisset. Nam sub prætextu libertatis vindicandæ arma contra Regem sumpserant. Ingenti itaque hac clade adducti ac permoti, Procerum & Nobilium ædes hostiliter inuadere & diripere ceperunt, Dominis vix elabendi copiâ datâ, ac concessa. Sed & Rege Canuto spreto ac repudiato, è Suetiâ quendam, Haraldum nomine, euocant, Regemque salutant, quò libertate & immunitate frui, & ad illum, quoties res postularet, confugere possent. Ad hos motus comprimendos, Absalon classe regiâ instructus soluit, & in Scaniam nauigat. Quæ res haud inauspicatò ac infelicitè ipsi vertit. Nam simul ac saluis ac incolumis eò venit, tumultus omnes sedauit, motusque composuit, factiosos ac rebelles coercuit, quamuis magno cum labore ac difficultate. Ad quam rem magno ei adiumento fuit, quod Lundenses neutrarum essent partium. Nam absque eo tantam rem efficere, atque ad exitum perducere non potuisset. Haraldum è Suetiâ euocatum Regemque designatum, omnium consentientibus animis & suffragijs, iterum eijciendum & condemnandum curauit. Quo confecto Rex, Iutiâ relictâ, copias terrestres in Fioniam traiecit, & paulò post, ubi de Iutiâ pacatâ nuncium accepisset, diuisit. In Scaniam profectus, ædificia diruta & prostrata restitui & refici iubet, eosque, qui ea demoliti essent, argento mulctat. In quos, & inprimis in seditionis huius authores, durius, & quidem capitis poenâ, animaduersurus erat, nisi eum Absa-

Abfalonis intercedentis preces ad misericordiam commouissent. Non ita multò post, Canutus Rex ab Imperatore in aulam ad colloquium euocatus, venire renuebat. Postquam verò Imperator acrius instaret, Legatisque missis rursus eum inuitaret, respondit, se Regni, quod recens iterum obtinuisset, negotijs disponendis ac conficiendis occupatum ac districtum teneri, quo minus venire ac comparere posset, Cæsaris enim mentem ac consilia satis cognita ac explorata habebat. Quâ oratione Cæsar commotus, grauiter illi interminatus est, se, nisi veniret, Regnum illi adempturum, alijsque concessurum esse. Canutus ad hæc: Cæsarem posse Regnum alicui dare, ita tamèn, vt prius sibi regnum paret, ac acquirat, quàm, quod non possidet, tradat. Cæsar, qui literis hæctenus nihil effecisset, aliâ viâ aggrediendum existimauit, quò Regem ad se perduceret. Quare Sigefridum, qui Canuti Sororem in matrimonio habebat, ablegauit, qui Canuto persuaderet, vt ad Imperatorem iter susceperet, sperans, affinitatis habitâ ratione, id eum facturum: vbi intellexisset se eâ de causâ solummodo missum, ne quid Rex detrimenti caperet, si fortassis Cæsari refragatus esset, cuius vires & potentiam Regni consiliarijs exponere iussus erat Sigefridus. Idq; Sigefridus, vbi in Daniam venisset, summâ fide & diligentia exequutus est. Sed tantum abest, vt hic quidquam profecerit, vt Rex animosè responderit, Regem Daniæ sui Regni non minus esse Dominum, quàm Imperatorem Imperij Romani, idemq; ius habere, neque superiorem agnoscere: Regnum etiam Daniæ non tam facilè à Cæsare occupari posse, vt Thuringiam, idq; Cæsari persuasum esse debere. Addebat Canutus, se memoria tenere, quo pacto cum suo patre, qui iussu Imperatoris ad eum venisset, actum esset, vt nolens volens eius Imperio sese sub-

mittere coactus fuerit. Seneminem superiorem agnoscere, neque vllum obsequium aut seruitium Imperatori deferre statuisse. His cognitis Cæsar grauiter commotus ac incensus, Regem summo odio postea prosequutus est. Cumque Regem vlciscendi & persequendi ei facultas non daretur, Bugislaum Pomeraniæ Principem, muneribus & amplissimis promissionibus ad bellum Regi inferendum, sollicitat. Bugislaus Cæsaris persuasionibus inductus exercitum colligit, illud in speciem intendens, quod Iarimarum Rugianum, vicinum suum, Regis Daniæ amicum & foederatum, inuadere vellet. Quâ re intellecta, Rex Legatos misit, qui Controuersias componerent, Iarimaro in eo gratificatus. Causa tractari cepta, & vltro citroq; discussa est. Sed componi non potuit. Legati re infectâ domum redierunt. Bugislaus qui fidem dederat Cæsari de Dano inuadendo, classem nauium quinquaginta instruit, & Cæsari per literas nunciat, se breui effecturum, vt Daniæ Rex obedientiam Imperio Romano præstet, & imperata faciat. Idque non grauâtè, vbi audierit hanc expeditionem contra se susceptam. Cæsar Ducis inceptum collaudat, eumq; muneribus prosequitur. Ea res cum per indicium Regi Daniæ enunciata esset, sui defendendi causâ naues adornat, quibus Absolonem Archiepiscopum præficit. Absolon Bugislaum eiusq; classem nihil tale metuentem, & fastidiosè nauigantem adortus, fudit & cecidit, vt eius cladis, quoad viueret, meminerit. Quin & Ciuitates eius munitæ eo tempore expugnatae & occupatae fuerunt, hostibus cæsis ac superatis. Circa hæc tempora, anno nimirum à nato Christo 1186. Absolon, qui in Daniâ ob Decimarum solutionem graues exantlarat labores, Waldemaro Episcopo Slesuicensi potestatem fecit, decimas in Diœcesi Slesuicensi flagitandi & exigendi, idque diplomate & lite-

literis datis. Quò autem facilius, animo quod constitutum habebat, assequeretur, incolasque Diœcesis ad soluendas decimas impelleret, Episcopo negotium dat, peruulgandi & persuadendi populo, conuenisse in Daniâ, vt decimæ soluantur in Diœcesi Slesuicensi, eæque in tres partes diuidantur & distribuuntur. Quarum vna Episcopo, altera Sacerdotibus Dei ministris, tertia sacrarum ædium ædificationi cedat. Sed & sub pœnâ excommunicationis Decimas post trinam admonitionem soluendas; sponte autem soluentibus pacem Christi bonâ conscientia annunciantam. In *Vtlandiâ, Tonningâ, Gardingâ, & Holmo*, alijsque locis maritimis occidentalibus, decimas de frumento & pecudibus exigendas. Nam cum Sacerdotes ministri Deiq; spiritualia populo seminent, æquissimum esse, vt vicissim carnalia metant, *Augustino* teste, cuius verba sunt: Quicumque peccatorum indulgentiam desiderauerit, reddat decimas. *Item.* Qui dederit decimam, eum non solum frugum vbertatem recepturum, sed animæ etiam salutem consequuturum. Et hac ratione Decimarum soluendarum consuetudinem, de Regis mandato & consilio, inuexit Absolon Archiepiscopus Lundensis in Diœcesin Slesuicensem. Cum antè id tempus incolæ nunquam induci aut impelli potuissent, vt Decimarum admitterent solutionem; Ne, vt aiebant ipsi, se seruituti subijcerent. Quâ in re animum Canuti erga Religionem Christianam, eiusque pios ac synceros Doctores ac Sacerdotes, clarè cernere ac perspicere licet. Quem & abunde testatum fecit priuilegio, prærogatiuâ & immunitatibus, quibus Episcopatum, eiusque subditos & colonos donauit, & honorauit, nimirum, vt omni alienæ Iurisdictioni & dominationi exempti, & ab omnibus oneribus liberi, solis Dominis eorum, aut qui eorum vice funguntur, subiecti pareant;

neque à quoquam alibi conueniri possint, quàm coram Episcopo. Exemplum autem eius Priuilegij postea ab Erico confirmati, subiungere, operæ precium existimaui, quod id, & propter vetustatem, & insignem pietatem, & propter Latinitatem puram, quam redolet, dignum sit, quod legatur. In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Ericus Dei gratiâ Danorum Slauorumq; Rex, Domini Regis Christophori Filius, omnibus, ad quos præsens Scriptum peruenerit, Salutem in Domino. Inspectis priuilegijs Progenitorum nostrorum Ecclesiæ Slesuicensi concessis, videlicet Dominorum Regum Canuti, & VValdemari, ea inuenimus in hæc verba. Kanutus Dei gratiâ Rex Danorum, dilecto Consobrino suo VValdemaro Slesuicensi electo, ceterisq; suis Successoribus Ecclesiæ Slesuicensis in perpetuum S. Cum totius Regni Prouisores à Cunctipotentente creatore simus constituti, meritò ingrati nomen incurrissemus, si Sanctæ Ecclesiæ utilitatibus, Dominiq; ministrorum protectionibus, à quo omnia possidemus, per quem viuimus & sumus, summopere, ceterisq; negotiis non diligenter intendissemus: qui nobis sceptrum Regiæ concessit Maiestatis, virgam commisit Regni, virgam directionis: ad vindictam malefactorum: laudem verò bonorum: iusti vt eâ protegantur, ne iniusti succumbant oppressionibus: distorti, vt eâ dirigantur, ne à viâ Regiâ exorbitantes, ad dextram declinent, seu ad sinistram: obstinati vt eâ conterantur. Membra enim putrida ressecanda sunt, vnaq; conspectâ liuorem ducit ab vna. Quod & ipse Dominus legitur fecisse, qui & angelis non pepercit peccantibus: sed rudentibus inferni detortos in tartarum tradidit in iudicium cruciandos reseruari. Verùm iacula, quæ præuidentur minus feriunt, & scintilla cum aucta, aut omninò non sit accensa, minori de labore suffocatur, quàm ignis, vbi incendium conualescit, exstinguitur. Hinc est, quòd diuinâ inspiratione admoniti, Prædecessorum tuorum immensas attendentes tribulationes angustiasq;, te cum omnibus tuis successoribus, vestrisq; omnibus & rebus,

sub

sub Regia Maiestatis protectione dignum duximus confouere. Quippe ne occasionem damni prestare videamur, postulationibus tuis clementer annuere disponentes statuimus, atque Priuilegij munimine roboramus, videlicet omnes tuos villicos & colonos, tuorumq; Successorum, quos in presentiarum habes, siue in futurum tu, vel tui Successores iuste & Canonice habueritis, in remissionem peccatorum liberos fore ab omni grauamine: vobisq; concedimus super illos, eorum omnium executiones Regio iuri debitas, vt nulli alienae dominationi, quam tua tuorumq; subiecti sint potestati. Si quis ergo presentis Priuilegij paginam sciens temerario ausu ei contrauenire tentauerit, nec tibi tuisq; Successoribus congrue satisfecerit, sciat se vtiq; criminum Maiestatis reum Regali auctoritate districtissime puniendum. Datum Gimmerstorf. XII. Calend. Decembris, Anno ab Incarnatione Domini, M.C.LXXXII. Conuenientes in Epacte IX.

Ego Canutus Rex subscribo.

Ego VValdemarus electus subscribo.

Ego Absolon Lundensis Archiepiscopus

Apostolicae sedis Legatus subscribo. &c.

Atque hic animaduersione dignum est, quod Episcopus Slesuicensis literas illas subscripserit, & Absolon Episcopus Lundensis ille, qui Saxoni Grammatico author fuit, vt Historiam Daniae contexeret, quemadmodum ipse in Prooemio fatetur, se eius hortatu atque impulsu eum laborem suscepisse: Absolonem autem e viuis sublatum, antequam Historiam ad exitum perduxisset. Quam de causâ & ego adducor, vt credam, Saxonem Priuilegium illud Regis iussu composuisse. Idq; ex stylo colligi posse videtur, qui sublimior & elegantior est, quam vt eo seculo, radi & literarum ignaro multi reperti sint, qui id prestare potuerint. Sed & mihi verisimile est, necessitudinis & sanguinis ratione habitâ, Regem Canutum id ius & Prærogatiuam Waldemaro Duci Slesuicensi concessisse;

fisse : qui id fortassis aliàs nunquam daturus fuisset. Nam exactiones seu mulctas, quæ hæcenus Regi deberentur, benignitate adductus, per beneficium & gratiam Consobрино concessit, vt in posterum illis frueretur. Quo ipso summum Imperium in Episcopum transtulit, quo nihil maius illi tribuere potuit. De hoc autem beneficio Ecclesiæ Slesuicensi collato, Pontifex Maximus Clemens III. certior factus, Waldemaro Episcopo Slesuicensi, & Successoribus eius gratulatur, idq; suâ authoritate & Diplomate confirmat & communit: Regi etiam Apostolicam Salutem impertit, & omnia felicia ob beneficium illud in Ecclesiam collatum precatur. Exemplum literarum Pontificis hoc est. *Clemens Seruus Seruorum Dei venerabili Fratri VValdemaro, Slesuicensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem. Intelleximus, quòd charissimus in Christo filius noster Canutus, illustris Rex Dania, Consanguineus tuus, tibi, nec non Successoribus tuis, huiusmodi ius & libertatem spontanea voluntate concessit, & tam ipse, quàm venerabilis Frater noster Absolon Lundensis Archiepiscopus, Scripto proprio confirmavit, videlicet vt tam villici, quàm coloni, quos in præsentiarum habes, vel tu & Successores tui in posterum estis habituri, ab omni grauamine Regio, vel officialium suorum liberi maneant & immunes. In cognitionibus quoque & executionibus, quæ prius per officiales Regios tractari solebant, nunc nemini, quo tempore fuerint, respondeant; sed tuo proprio sint mandato subiecti, nec vllius seculari posthac sint subiecti potestati, &c.*

Hic iterum omittere non possum, quin in sempiternam Archiepiscopi Absolonis memoriam, huc referam, historiæq; huic inseram, quæ tam in eius, quàm Wilhelmi Roschildensis Abbatis laudem ac encomium apud Surium tom. 2. die 6. Aprilis, literis memoriæque prodita sunt: vbi hæc verba habentur.

Anno à nato Salvatore, Millesimo Centesimo Sexagesi-

mo primo, Regnum Daniae obtinuit VValdemarus, Canuti Regis & Martyris filius, qui VVandalos à Regni sui finibus propulsauit. Nam sæpè illos infestos patiebatur, vtriusq; sexus homines & prædam multam secum abducentes, tandem vero etiam Christianæ religioni eos coegit colla submittere. Per id tempus Roskildensi Ecclesiæ cum multa laude præsidebat Absalon Episcopus, vir magni consilij, Cleri decus, mœrentium & afflictorum consolator, Religiosorum pius amator, totius populi Rector modestus, aduenarum & pauperum benignus sustentator, VVandalorum strenuus debellator, Religionis Christianæ ornamentum, & exemplar sobrietatis, forma pudicitiae, veræ Nobilitatis & probitatis insigne speculum, lucerna fulgens in templo Dei, eiusq; columna fortis & immobilis. In eius diœcesi erat Cœnobium Canoniorum in Insula, quam Ezechil vocant, non longe distante ab oppido Roskildensi, mari vndique cincta: & ipse quidem locus peramœnus erat, pratis virentibus & diuersis nemorum arboribus oblectans oculos animosq; illic degentium: attamen id temporis pauci illic morabantur fratres, & ij ipsi frustra Regulares dicti, cum à Regulari disciplina multum deflexissent. Cernens autem venerabilis Episcopus Absalon, illorum mores à Religione prorsus abhorrere, mœrebat animo, ferebatq; indigne, Diabolico fraude deceptos, vitam prorsus mundanam viuere. Cœpit itaq; secum crebrò pertractare, qua ratione posset illi Ecclesiæ consulere, atque illic degentium mores in melius reformare. Redit tandem in memoriam familiaritatis & amicitiae, quæ illi olim intercesserat cum VVilhelmo viro Religioso, cum Parisijs literis operam daret, sciensq; illum virtutibus & sanctis moribus ornatum, deliberauit, illi ad se accito, tradere locum memoratum, mittitq; illic Saxonem præpositum Roskildensem, virum honestum (is est ille, qui cognomento Grammaticus dictus, historiæ Danicæ libros sexdecim scriptos reliquit) qui à S. Genouefa collegio petat Dominum VVilhelmum, & cum aliis tribus fratribus mittat in Daniam, quibus etiam locum oppor-

oppor-

opportunitate se Episcopus daturum pollicebatur. Quo pacto autem Wilhelmus, singulari vitæ pietate ac sanctitate, beatæq; mortis felicitate, Prouincias illas illustrauerit ac decorauerit, insigne ac luculentum ipsi præbet testimonium Breuiarium nostrum Slesuicenses iam sæpius allegatum, cuius verba in æternam eius laudem ac commendationem, hic recensere ac commemorare, non abs re, neq; ingratum fore existimo.

Initium autem fit more solenni ac vsitato à precatōe. Omnipotens sempiterne Deus, qui mirabiliter fulges in electis tuis, quos te inhabitatore glorificare voluisti: da nobis quaesumus Beati VVilhelmi Confessoris tui atque Abbatis ita dignè commemorationem agere, vt eius suffragantibus meritis templum tuum fieri mereamur. Per Dominum &c.

Sanctus VVilhelmus natus est in Francia, & ibi Ordinem S. Victoris in Parisiensi ciuitate intrauit. Quem Episcopus Roskildensis adduxit ad Selandiam, vt ibi Regularem disciplinam reformaret. Hic Spiritu sancto plenus, sanctæ Religionis semper extitit amator: vitiaq; extirpans, omnium virtutum sectabatur decorem. Insistebat vigilijs, ieiunijs, & continuis orationibus, seruiens Deo in patientia & humilitate. Virtus pietatis & misericordiæ adeo ipsum repleuerat, vt peccantibus & ad pœnitentiam redeuntibus non sine lachrymis compateretur. Cilicio vsque ad diem mortis suæ carnem tegebat: ipsamq; semper castigans, Spiritum seruire coegit. Nam in strato suo super stramina nunquam, nisi vel laneum pannum, vel pellem vrsinam habere volebat, nisi morbo aliquo grauaretur. Erat etiam parcissimus in cibo & potu: ita vt vix tenuem potum sumeret sine admixtione aquæ. Carnibus etiam nunquam utebatur: hospitalitati & elemosynis dandis intentus erat. Humilitate & patientia predicabat. Animosus erat contra elatos & superbos: pius & modestus erga humiles. Hic sanè vir Dei, prius Abbas erat in loco qui dicitur Eskilzo: quæ insula iacet iuxta ciuitatem Roskildensem. Deinde in loco qui dicitur Paraclitus siue Apilholt,

Apilholt, Abbas existens, ordinem S. Victoris Parisiensis ibidem perpetuè obseruandum instituit, & per Dominum Papam Alexandrum confirmari fecit. Ibi in omni sanctitate, exemplar omnium factus, vsque ad finem vitæ perdurauit. Ante septem annos migrationis suæ ad Dominum, nocte quadam per visum vir venerandus & decorus astitit ei, dicens: septem diebus viues. Vir autem Domini de hac visione sollicitus, mane facto, fratribus, quod viderat, referebat. Ille autem septem dies interpretabatur septem hebdomadas, vel septem menses, aut certe septem annos. Sed interpretatio septem annorum vera erat. Igitur post hanc visionem, vsque ad finem vitæ suæ, se arctius in spiritualis vitæ custodia munire curauit. Septem igitur annis transactis, aduenit tempus Quadragesimale, quod deuotissimè perfecit. Quarta autem feria, præcedente cœna Domini, dum quidam fratres secum loquerentur, prior domus, qui simul ibi aderat, conquerebatur, se nunquam grauiorem noctem habuisse. At vir Dei respondit: Non recolo me vnquam meliorem noctem habuisse, videbam namque Dominum Iesum Christum. Tres enim erant, & ego quartus, & cum eis inæstimabiliter delectabar. Adueniente autem die sacratissimæ cœna Domini, Vir sanctus cum fratribus vltimam cœnam fecit: sancto autem Sabbatho videbatur appropinquare ad finem. Et cum fratres extremam vñctionem sibi dare vellet, ait. Nihil solliciti sitis: spero quod lucem crastinā expectabimus. Sicq; factū est. Nam illucescente die Resurrectionis Dominica, Beatus vir obdormiuit in Domino. Breu.

Sed vt redeamus, vnde digressi sumus, Imperator, non multo post, qui alieno à Rege erat animo, nouis rebus intentus, ansam sibi dari cupiebat, ad eum la-cessendum, & persequendum. Itaque Legatos misit ad Archiepiscopum Bremensem, & Sigefridum Brandeburgensem, vnà cum Equitibus quadringentis, qui Sororem à Waldemaro Rege, Canuti Patre, Filio Cæsaris desponsam, & impuberem, nec non partem
dotis

dotis peterent, reliquâ parte, vbi matura & nubilis esset, exsoluendâ. Rex Slesuico, vbi agebat, abiit, & ad Eidoram profectus, illorum petitioni annuit, eamque dotis partem, quam ipsius pater promississet, exsoluit, & fidem seruauit: non seruaturus, nisi Pater se iureiurando obstrinxisset. Sororem deducit honestè, sed tamen exiguo apparatu. Ea paulò post domum remittitur, vnâ cum Regina, quam Lantgrauius duxerat. Quod indignè ferens Canutus, contra Imperatorem inimicitias suscepit, & bellandi occasionem & materiam quærens, Wagriam, Holsatiam, Stormariam, & Polabros ad Albim vsque, ad se pertinere, suæq; ditionis esse, prætendebat. Nec adfirmasse contentus, rem ad verba confert, Holsatiam & Stormariam inuadit, & longè lateq; ferro & igne vastat.

ADOLPHVS III. Comes Holsatiae, Stormariae, & VVagriae, (qui Cœnobium Reinfeld Ordinis Cisterciensis condidit A.C. 1189. quamuis Continuator Helmoldi in manuscripta Historia hoc referat ad Adolphum I. vt antea indicatum,) ab Henrico Leone, ob denegatos captiuos, cum copias Philippi Archiepiscopi Colonienfis Saxoniam deuastantes in VVestphalia ad Heresfeldiam profligauerat, Holsatiam, feloniam insimulatus, eiectus, A.C. 1177. ac post quinquennium demum, Leone proscripto, ditiones suas recuperavit, simulq; Comitatum Stadensem & Dithmarsiam occupauit; Tandem anno 1189. Comitem cum se adiungeret Frederici I. & Henrici VI. expeditionibus in Palaestinam, vbi auspiciatò bella gessit contra Saracenos, multis cæsis, Henricus Leo iterum ipsi Comitatum eripuit, quem mox tamen redux recepit. Quæ causa fuit, vt ab eo tempore inuestitura feudi Holsatici, à Ducibus Saxoniae conferri solita, ad Imperatores Romanos immediatè deuoluta sit, à quibus etiamnum dependet. Ob iteratam autem peregrinationem in Palaestinam, dictus est Hierosolymitanus, vbi à primoribus Ecclesiasticis Eques creatus, eorundem hortatu auita insignia aliquâ

aliquâ accessione auxit, & vrticæ folio tres adiecit clauos, quos in passione Christi adhibitos credidit antiquitas, ac galea imposuit coronam è spinis contextam. Tandem à Canuto Daniæ Rege A.C. 1199. victus & carceri mancipatus, liberari non potuit, antequam, datis obsidibus, iure suo in Holfatia aut cederet, aut se abdicaret. Senex in Schouyvenburg obiit, Anno 1232.

Anno 1200. & seqq. Dithmarsî, (Stedingos appellat Historia Archiepiscop. Bremensium,) qui Adolphi Holfatiæ Comitis voluntate & consensu, Archiepo Bremensi Hartvico certis conditionibus sese subiecerant, & ab eo in fidem & clientelam recepti erant, obedientiam præstare, moremque gerere mandanti recusant. Quibus de causis Hartvicus, collecto vndique exercitu validissimo, Dithmarsiam inuadit, vt rebelles bello domet, inobedientesq; in ordinem redigat. Quem Adolphus & Christianus Oldenburgenses comitantur. Dithmarsî victi, deditio- nem facere coguntur. Archiepiscopus, re benè gestâ, magnam pecuniæ summam soluendam illis imperat. Dithmarsî eam se soluturos pollicentur, modo priuilegijs suis in posterum saluis ac inuiolatis frui possint. Archiepiscopus, qui maximos eo bello sumptus fecisset, & de fide Dithmarforum eorumq; promissionibusq; nihil quicquam dubitaret, ad suos reuersus est, quòd omnia ex sententiâ se confecisse existimaret. Vbi dies solutioni dictus venisset, militesq; stipendia flagitarent, Archiepiscopus suos in Dithmarsiam misit, qui pecuniam promissam exigere, & reciperent. Dithmarsî, qui comperissent exercitum dimissum esse, pecuniam & tributum soluere recusant, Iurisiurandi q; quod dederant, religione neglectâ, Waldemaro Episcopo Slesuicensi sese subijciunt, hoc prætextu, quòd hoc pacto Coronæ Daniæ vel Regi sese submisissent. Interim tamen se S. Petro,

no, qui & Bremensi & Slesuicensi Episcopatu præ-
 esset, seruire paratos esse. Et in eam rem obsidibus
 datis, fidem dant & promittunt, se Episcopo Slesui-
 censi fideles fore & obediētes. Atque ibi Daniæ Re-
 gno aggregati & iuncti, in fide & officio permanse-
 runt, usque ad eum diem, quo prælio in Bornhouede
 commisso, ad comitem transfugerunt clypeis versis.
 Archiepiscopus à Dithmarsis ludibrio habitus & cir-
 cumuentus, stipendium militibus exsoluere coactus
 fuit, in eam rem prouentibus & redditibus, quos toto
 triennio collegerat, impensis. Waldemarus his rebus
 elatus, & quod regio sanguine natus, Regnum sibi
 deberi existimabat, noua subindè moliebatur, &
 Regnum appetebat, dignitate Ecclesiasticâ, ad quam
 euectus erat, minimè contentus, & beneficiorum,
 quibus à Rege affectus erat, immemor. Ad quam
 rem, cum sibi amicos & vicinos, quibus familiariter
 utebatur, adiumento fore speraret, illorum auxilia
 implorat, quòd diceret, sibi Ius administrandi Regni
 Daniæ competere, eâ de causa, quòd Canuti Magni
 filius esset, quem Sueno Roskildia interemisset, &
 quòd Canutus, qui rerum potiretur, Waldemaro
 tantum prognatus esset, neque Ius aliud prætere
 posset. Sed & necessitudine Cognatorum sanguinis
 materni, quos compures in Norvvegia habebat, fre-
 tus, qui ipsum ad rebellionem & defectionem sollici-
 tabant, sperabat se Daniæ Imperio potiturum. Huc
 accedebat, quòd compertum haberet, Regem multis
 Principibus in Germaniâ exosum esse, quos facile in
 belli societatem pertrahere se posse putabat. His re-
 bus adductus, Othonem Marchionem, Bernardum
 Saxonie Ducem, & Adolphum Holsatie, Stormarie,
 Wagrie, Schouvenburgi & Stada Comitem, qui re-
 cens ex Palæstina domum redierat, & ditionem suam,
 Henrico Leone inuito & repugnante, recuperauerat,
 aduer-

aduersus Regem Waldemarum sollicitauit & commouit; quòd eum singulari amore Adolphus, magno suo periculo, complecteretur. Id hoc facilius effecit, quòd Germaniæ Principes pro certo scirent, se rem gratissimam Imperatori facturos, si bellum aduersus Daniæ Regem suscepissent, qui & Vandaliam inuassisset, & oppugnasset, ac Imperatori sese subijcere recusasset. Waldemar, qui rem ad arma spectare videbat, sui defendendi causa, in Norvvegiâ classem non contemnendam instruxit, quâ copias nauales in Daniam trajceret. Otho autem Marchio, & reliqui foederati Holsatiam cum suis copijs petunt, ibi Regem venientem excepturi. Cuius aduentus cum spè longius differretur, Otho moram pertæsus, & quòd sumptus magnos faceret, exercitum reduxit. Adolphus autem, quòd suam erga Waldemarum Episcopum fidem reapse declararet, magnis copijs stipatus Eidoram transmittit, & omnem agrum ditionemq; quam Regis esse acceperat, vastat & diripit. His cognitis, Rex magno dolore afficiebatur. Accidit, vt dum in Regis subditos Comes Adolphus sæuiret, Waldemar Episcopus ab ijs, quos intimos habebat, & fidelissimos sibi existimabat, seduceretur, vt qui ei persuaderent, satius & tutius esse, rem consilio quàm armis tentare: idque, cum Episcopus sit, eum maximè decere, cum sine discrimine & reprehensione vtramq; personâ sustinere nō possit. Quare si pacis cōditiones recipere vellet, Proceres Regni de Controuersijs & grauaminibus cum Rege acturos, & in pacificationem sese interposituros esse. Quibus persuasionibus inductus Episcopus Waldemar, fide publicâ datâ, se totum Regi, eiusq; gratiæ committit, oblitus socij & foederati, qui bellum in Iutiâ Australi gerebat. Episcopus, qui copias auxiliares dimisisset, in carce-

O

rem

rem compingitur, & manicis ferreis, compedibusque constrictus vincitur in arce *Burlund*, non longè à pago *Heldevvad*. Rex odio aduersus *Adolphum* concepto, ob iniurias & damna subditis suis illata, & vt *Soceri* sui *Henrici Leonis* casum vindicaret, in *Nordalbingiam* mouet. Comes, quòd viribus impar esset, & auxiliares copias ad manum non haberet, neq; auxilium externum statim adsciscere posset, Oratoribus & amicis missis, Regem placare, & de damnis, quæ subditis intulisset, satisfacere statuit, idque quòd resistendi facultas non daretur: vt hac ratione suos, quos alioqui Rex exercitu validissimo inuasurus erat, ab iniuria & impressione tueretur. Ibi res amicorum interuentu composita est, & conuentum, vt de damnis illatis Comes Regi solueret mille & quadringentas marcas *Denariorum*. Quibus peractis, Rege placato, exercitus à primipilaribus reducitur.

(*Liberi VValdemari I. fuerunt: Helena Gulielmo, Henrici Leonis Filio (qui obiit anno 1213.) Duci Brunsvicensi & Luneburgensi: VValburgis Bugislao Duci Pomerania: Richsa, Erico XI. Regi Suecia, (Anno 1200. mortuo Ringstedij sepulto,) N. Henrico VII. Rom. Imper. N. Sigismundo Thuringo, nuptæ. VValdemarus II. Victoriosus Dux Slesuicensis III. Canutus VI. Rex Dania: de quibus postea: Isemberga Philippo Galliarum Regi nupta: Christopherus Dux Iutlandia.*

Obyit 1173. Ringstedia sepultus.)

LIBRI PRIMI FINIS.

HISTO-